

MOBILIZARE PENTRU ȘTIINȚA DESCHISĂ, PENTRU ȘTIINȚA CETĂȚENILOR

Conf. univ. dr. Lidia KULIKOVSKI,

Elena TARAGAN

Comunicarea și promovarea științei s-a încetățenit la BM „B.P. Hasdeu” datorită insistenței bibliotecarilor de a organiza al IV-lea an consecutiv Campania „Hora Științei”, devenind, astfel, parte a activității de bază și conturându-se ca element sau ritual al culturii noastre instituționale.

Scopul declarat al Săptămânii Științei 2019 – de a comunica comunității chișinăuene rezultatele științei, descoperirile, invențiile care asigură dezvoltarea umană și evoluția lumii. Comunicarea noastră cu publicul are un îndemn: să-i facem pe utilizatorii noștri să înțeleagă că știința descifrează misterele trecutului, provocă-

rile tehnologice ale prezentului, înțelege și demonstrează schimbările galactice și climatice pregătindu-ne de viitor.

Pentru a IV-a ediție a Săptămânii Științei ne-am propus un program de activități științifice realizate de către Serviciul studii și cercetări în colaborare cu Biblioteca Centrală și câteva proiecte și evenimente pentru filiale ca să practicăm aceleași forme și metode și să obținem rezultate comparabile, măsurabile. Acest aspect nu a limitat în nici un caz libera decizie a filialelor de a-și elabora planuri proprii, în funcție de capacitatea, resursele, abilitățile creative ale bibliotecarilor.

„PiciLab” – scopul serviciului a fost să ofere copiilor de grădiniță, elevilor din clasele primare ocazia de a cunoaște tainele care stau în spatele cuvântului „știință”. Proiectul a oferit copiilor posibilitatea de a vedea cum putem construi roboți; de a modela vase pe roata olarului; de a mânui marionete și a păși pe un platou de filmare. Roboți, Lego, Coding, Benzi desenate, avioane, spațiu, Universul, etapele de creștere ale unei plante, observarea păsărilor sunt doar câteva dintre subiectele care i-a captivat pe copii. Aici se înscrie și acțiunea de sensibilizare „Roboții la grădiniță”.

„Știința în culoare, cuvinte și mimică”, proiect lansat în cadrul Săptămânii Științei în 2018 pentru a oferi cercetătorilor, cadrelor didactice, studenților și elevilor, bibliotecarilor, poezilor, scriitorilor, artiștilor plastici, oamenilor simpli posibilitatea de a arăta comunității ce este știința,

a urmat și în perioada **10-15 noiembrie 2019**. Scopul proiectului din acest an a fost orientat spre utilizatori, încurajându-i să-și **exprime** mai ușor **gândurile, opiniile prin intermediul cuvintelor (în scris sau mici filmulețe video), prin desen/grafică, prin mimă (sau imitație) sau prin teatru**. Cei care au participat la acest proiect au avut ocazia să-și exprime punctul de vedere, au avut posibilitatea, în acest

interval, sa ne demonstreze ce înseamnă știința pentru ei.

Cafeneaua de știință a oferit comunității chișinăuene evenimente dedicate inovației, științei, cercetării, oamenilor inovativi, precum și altor actori ce sprijină activitățile inovative la fel ca tinerii și adolescenții prin care s-a facilitat cunoașterea rezultatelor științei.

Filialele și-au elaborat programe, și-au identificat personalități din știință din sector, din rândul utilizatorilor pentru a-i invita în această perioadă la bibliotecă și a dialoga cu publicul (vezi mai jos și proiectul InterWiew) sau pentru a participa la o întâlnire tematică, la lansarea unor cărți de știință apărute la editurile *Știința*, *ARC*, *Litera* etc... sau a unor colecții științifice; la călătorii prin cărțile de știință cu cei mai mici. Au excelat la acest capitol bibliotecile „Târgoviște”, „Ițic Mangher”, „Onisifor Ghibu”, „Transilvania”, „L. Rebreanu”, CAIE, Biblioteca Centrală, Biblioteca de Arte „Tudor Arghezi”, „Hristo Botev”, „M. Lomonosov”, „M. Ciachir”.

Cafeneaua de inovare – gândită pentru toți cei interesați de inovație, de transformarea inovației în produse viabile. Cafeneaua de inovare a reunit tineri cercetători, inovatori care au dezvoltat un prototip sau un produs funcțional. Aici au

excelat bibliotecile „Târgoviște”, „Liviu Rebreanu”, „Onisifor Ghibu”, „Transilvania”.

„**InterVIEW – performanță, recunoaștere, inovare** – format propus din dorința de a împărtăși comunității povestea de viață a cercetătorilor cu rezultate remarcabile, care susțin știința prin performanțe demonstrate și recunoscute la nivel național și internațional. Proiectul consta în realizarea unei serii de interviuri cu cercetătorii rulând filmul poveștilor alături de oameni cu biografii și preocupări fascinante. Acest proiect a fost recomandat bibliotecilor care sunt în măsură să-l realizeze (nu a fost obligator pentru 2019). Campioană la această probă a fost (realizat foarte profesional) Biblioteca „Onisifor Ghibu”. A contribuit la acest proiect Secția studii și cercetări, care a aplicat interviul în rândul tinerilor.

Filialele și-au adus contribuția în limitele posibilităților și în cadrul serviciilor programate. Bibliotecile și-au pregătit instrumentele – resursele informaționale, oamenii, au anunțat utilizatorii și comunitatea, oferind în fiecare zi (din cele șase, cât s-a desfășurat Campania) câte ceva inventiv, original pentru publicul său – copii, tineri, adulți – on line sau live la bibliotecă.

BM și filialele au promovat și experimentat știință toată vara, dezvoltându-și și formându-și abilitățile necesare comu-

nicării științei în cadrul programului estival STEAM „Provocarea verii”. *Hora Științei 2019* a fost o ocazie de a continua asemenea activități și pentru adulți, unindu-ne forțele într-o susținere, alături de lumea întreagă, a științei pentru binele nostru și al lumii.

Fiecare bibliotecă a participat în funcție de potența sa profesională, fiecare bibliotecă și-a ales (a fost liber decident și arbitru) din componentele *Horei* anului trecut și a demarat activități contribuind consistent la *Hora* comună a științei 2019.

Au participat 24 de biblioteci-filiale din 26 (Filiala Alecu Russo e închisă la reparație). A fost o mobilizare foarte bună, s-a simțit spiritul de echipă, dar mai presus de toate a fost sentimentul de contribuție ca element al culturii instituționale – BM, instituție a Accesului Deschis, a Științei Deschise, a Științei cetățenilor și a Științei participative și conștientizării faptului că erau parte la inițiativa mondială de promovare și comunicare a științei.

Bibliotecile au fost gratificate, iar trei dintre cele mai active au obținut și premii materiale. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și-a onorat și cei mai activi bibliotecari pe întregul parcurs la *Hora Științei Hasdeu 2019*, care au obținut *Certificatul de participare de 40 de ore*.

Este deja o normă să celebrăm Știința la Biblioteca Municipală „Bogdan Petriceicu Hasdeu”.

În cadrul acestei ediții, putem spune că am acționat pe două filiere: în filiale, unde s-au produs o serie de evenimente inedite dedicate științei și Filiera Oamenilor de Știință, la Sediul Central, unde în fiecare zi, timp de șase zile, a avut loc câte o lecție publică susținută de către profesori, scriitori, cercetători, în prezența publicului avizat și interesat.

Filialele au desfășurat activități cu publicul, consacrate științei, într-o sumedenie de moduri. Nelipsite au fost, ca în fiecare an, expozițiile de carte de știință, în special destinate segmentului tânăr. Totodată, au fost realizate o serie de expoziții virtuale, pentru a ajunge la cititor oriunde s-ar afla. În mod tradițional, filialele „au descoperit chimia” realizând o serie de experimente chimice cu copiii. Nu au lipsit nici experimentele matematice, de dezvoltatoare a atenției și dexterității. Am avut formatori care și-au pus la contribuție cunoașterea și talentul, formând grupuri de lucru din copiii cititori, care s-au solidificat și au rămas în această formulă și pe mai departe. Paleta de subiecte a fost extrem de largă, s-a vorbit despre sănătate, despre muzică (componenta ei științifică, disciplinară), despre limbi străine. „Dar, atenție, s-a dovedit științific, că studierea limbilor ajută la întinerirea feței prin exercițiile de fonetică, solicitarea diferită a mușchilor feței, articularea corectă a sunetelor și cuvintelor – iată și rețeta pentru masajul facial” – scrie pe blog Filiala „Ștefan cel Mare”.

Au fost prezenți invitați de seamă, specialiști ai diverselor științe, precum ornitologi, scriitori, cercetători științifici.

Nu au lipsit din ecuație roboții, care se assemblează la bibliotecă pe tot parcursul anului, precum și modalitățile de vizualizare a lumii „la microscop”.

În săptămâna Științei la Filiala „Adam Mickiewicz” s-a desfășurat Moda de BOO-Cate..., Bibliotecarii sunt buni în toate!

Putem spune că în această săptămână a existat o efervescență de idei și creativitate, fapt pentru care este cazul să le mulțumim invitaților, voluntarilor și copiilor, părinților, tinerilor și seniorilor care ne calcă pragul.

„**Hora Științei** este ocazia de a explora diverse fenomene științifice, care se întâmplă zilnic și pe care, de multe ori, nu le înțelegem sau nici nu le observăm. Totuși, atunci când ne punem întrebări și începem să explicăm, știința devine atractivă și distractivă” scrie foarte adevărat pe blog Filiala „Liviu Rebreanu”.

În acest an Secția studii și cercetări a organizat activități științifice profesionale, critico-literare, socio-umane (trei lecții publice, o masă rotundă și un atelier, care s-au desfășurat la Biblioteca Centrală și o serie de „InterVIEW”-uri „Tinerii și Știința” (Elena Taragan). Maria Pilchin, director la Biblioteca Centrală, scriitoare, critic literar, a deschis Campania de Comunicare a Științei cu o serie de lecții publice. La solicitarea Asociației Traducătorilor Profesioniști din Moldova, în cadrul unui eveniment moderat de Eleonora Rusu, avându-l ca invitat special pe dl Ivan Pilchin, Maria Pilchin a susținut, în fața unui public format majoritar din doamne traducătoare, lecția publică cu genericul „Absurdul limbajului. O abordare filosofică”.

Printre concluziile expunerii s-ar evidenția ideea că traducătorul este imperios necesar să fie deschis spre o altă lume, să nu încerce să ajusteze întreaga realitate la propria etnie, exercitând o operație de genul *Patul lui Procust* și să se deplaseze cu ușurință dintr-o cultură în alta (a sa proprie și cea din care traduce). Totodată, traducătorul deplin are imaginație. Să nu uităm că, de multe ori, acesta poate schimba și titlul, dacă în limba sa expresia nu este su-

ficient de sonoră. Ar fi cazul să observăm că rolul traducătorului nu este deloc unul minor, el tălmăcește opere de vază popoului căruia îi aparține, asigurându-i astfel accesul la ele.

Lecție publică „Datele: Ce sunt ele? Avem nevoie de ele?”

Miercuri, am fost prezenți la lecția publică susținută de dr. hab. în filologie, Elena Ungureanu, autoare a mai multor cărți, membru al Secției studii și cercetări a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. FOTO 41

Elena Ungureanu pune în discuție în cadrul discursului diverse aspecte relaționate de marea invenție seculară WEB-ul, tehnologia și omul, torentul informațional și *surfing-ul* prin *oceanul* de informații. S-a

vorbit despre *rezistența* aspectului *uman* într-un secol *artificial*, ajungând să abordăm tangențial subiectul religiei.

Doamna Elena Ungureanu a oferit explicații privind diferența dintre date și informații. În cadrul traseului nostru cognitiv, din păcate, nu întotdeauna știm să facem selecții. Google poate fi un instrument necesar, extraordinar, dar tot el poate *superficializa*.

Dr. hab. Elena Ungureanu a trecut în revistă diversitatea de date, date științifice, date personale, date despre vreme. Când vorbim despre date avem în vedere noțiuni precum: Analiză, Arhivare, Structurare, Big Data, Data Management, Data Mining, Modelare, Procesare, Interoperabilitate, Partajare, Infrastructură.

Interesantă lecție publică a susținut dr. Ludmila Șimanschi: *Perspective actuale ale științelor socio-umane*, într-o abordare nouă, concentrându-se nu atât pe probleme sau criza științelor umane cât trasând viziuni de viitor pornind de la tendințele evidente și emergente ale acestui domeniu.

Atelier „Despre știința participativă”

Dr. hab. Nelly Țurcan, în cadrul comunicării, emite ideea, că fără știință și cercetare, meseria în unitatea biblioteconomică este lipsită de acea componentă creativă necesară care să o propulseze din statutul de activitate lucrativă spre una de natură intelectuală, conferind profesiei acel statut social prestigios al bibliotecarului.

Am putea concluziona că știința participativă va duce la demolarea unor mituri, spre exemplu, mari personalități ale unor domenii diverse, aflate în postura de a fi sacrosancte, ar putea fi privite de marea masă a cetățenilor cu un ochi mai critic. Printre limite se numără aceea că, în unele cercetări complexe, nu poate fi implicat nespecialistul. Tinerii, încă neformați în anumite domenii, pot participa la unele operațiuni precum: colectare de date, arhivare, scanare, digitizare – lăsând interpretarea lor pe seama celor avizați. Cu toate acestea, și analiza datelor poate fi uneori realizată de minți tinere.

Masa rotunda a contribuitorilor la revista de biblioteconomie, științe ale informării și cultură a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, „BiblioPolis”

Miercuri, 13 noiembrie, în cadrul Campaniei de comunicare a științei, Ivan Pilchin, șeful Secției studii și cercetări a BM, a moderat masa rotundă cu tema „Direcții de cercetare și de comunicare a științei în bibliotecă”. Scopul acestei discuții a fost de a identifica aspecte de menținere și îmbunătățire a activității de cercetare în cadrul instituției, dar și a modalităților de promovare a acesteia, de comunicare a activității științifice pe care o desfășurăm la Biblioteca Municipală și a rezultatelor acesteia.

Prezenți la eveniment au fost Mariana Harjevschi, Lidia Kulikovski, Vlad Pohilă, Ludmila Pânzari, Tatiana Coșeri, Ivan Pilchin, Maria Pilchin, Nelly Țurcan, Dumitru Crudu, Aliona Grati, Ludmila Șimanschi, Elena Taragan, Vitalie Răileanu, Genoveva Scobioală, Tatiana Borodății, Angela Timuș, Taisia Foiu, Svetlana Javelea, Maria Burcovschi și Victoria Vasilica (șef serviciu Studii și cercetări a Bibliotecii Naționale).

Victoria Vasilica a specificat că documentul privind politicile de cercetare în cadrul instituției este un „act creativ”, exprimând totodată deschidere spre colaborare.

Campania actuală dovedește maturizarea conceptuală a bibliotecarilor noștri prin elaborarea diverselor produse: expoziții virtuale, lansare servicii, inițiative comunitare, ghiduri de facilitarea accesului la revistele juridice, colecția digitală *Științe juridice*, lecții publice, povești animate, povești digitale, teatru de umbre, ateliere de experimentare a științei și foarte multe produse video. Bibliotecile au demonstrat priceperea de utilizare a tehnologiilor în crearea acestor produse și și-au creat sinteze ale Săptămânii Științei în format video, iar bibliotecile „Liviu Rebreanu”, „Târgoviște”, „Transilvania” au creat video-uri la fiecare activitate derulată.

Un eveniment aparte, cu totul deosebit, original, experimental, practico-științific a organizat Biblioteca „Adam Mickiewicz” *Moda de BOOKate poloneze*. Ineditul acestui eveniment constă că l-au realizat în echipă, cu bibliotecarii din rețeaua Hasdeu.

Altă activitate științifico-profesională a fost duplexul profesional „Nota ludică în activitățile bibliotecii”, susținut de BM „B.P. Hasdeu” și moderat de conf. univ. dr. în pedagogie Lidia Kulikovski și Biblioteca Județeană „Duiliu Zamfirescu”, Vrancea, cu distincții oaspeți din România, Focșani, Oana Raluca Boian, manager, Biblioteca Județeană „Duiliu Zamfirescu” și Adrian Țiglea, scriitor, eseist. Din partea Secției studii și cercetări a BM au fost prezenți Ivan Pilchin, Elena Taragan și Dumitru Crudu. În fața asistenței s-au produs: Liliana Juc, Aliona Nosatii, Dumitru Crudu, Adrian Țiglea și Lilia Canțir.

Altă caracteristică care deosebește ediția a IV-a de precedentă a fost demonstrarea, angajarea și responsabilitatea bibliotecarilor în comunicarea științei trecând la un nivel superior al comunicării științei – au utilizat foarte activ blogurile în promovare și comunicare a evenimentelor, resurselor, produselor, serviciilor... Cele mai

active bloguri: „Târgoviște”, „Transilvania”, „M. Lomonosov”, „I. Mangher”, „O. Ghibu”, „Liviu Rebreanu”, Biblioteca de Arte, Biblioteca Publică de Drept.

Referințe:

1. <https://bibliorebreanu.wordpress.com/2019/11/21/hora-stiintei-hasdeu-campanie-de-comunicare-a-stiintei-editia-a-iv-2019/?fbclid=IwAR0z3PGXqvx-4F7Y9oY3DOYiNnrNVqao5LEJftbXf-447-lh-T2aaqVUXRWk>
2. https://biblioart.wordpress.com/2019/11/20/cercetare-si-traditii/?fbclid=IwAR3GkI3EYIhVCFoYJ8YzW87T7FI-0jHbfCc_vx6OloVXM-06515CDgZh7To
3. https://bibliotecahasdeu.wordpress.com/2019/11/20/noua-proza-basara-beana-10-carti-ale-anului-2018/?fbclid=IwAR1bpAOKt8VsAlnacYUt3i_JO873ZZY-QEceA6L0ODhbmrxGsmjZHUWHaDY
4. https://lomonosovdezurnyj.wordpress.com/2019/11/14/%d0%b5%d0%b4%d0%b8%d0%bd%d1%81%d1%82%d0%b2%d0%be-%d0%bd%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%b8-%d0%b8-%d0%b8%d1%81%d0%ba%d1%83%d1%81%d1%81%d1%82%d0%b2%d0%b0-%d0%bb%d0%b5%d0%be%d0%bd%d0%b0%d1%80%d0%b4%d0%be-%d0%b4/?fbclid=IwAR0fYPU_ensZ2423aq8P-11mi4d0mfz7INy_0f7yivpwqsRcBZm-3bL86RxbM
5. https://lomonosovdezurnyj.wordpress.com/2019/11/13/%d0%be-%d0%bd%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%b5-%d0%b8-%d0%bd%d0%b0%d1%83%d1%87%d0%bd%d1%8b%d1%85-%d0%be%d1%82%d0%ba%d1%80%d1%8b%d1%82%d0%b8%d1%8f%d1%85/?fbclid=IwAR0r4_sy0ZY5HVUG32wwiJGc1UXDofGH-hgIsIDKbE3gk6e6yBqj40WSOS8Y
6. <https://bibliotecapublicadrept.wordpress.com/2019/11/15/campania-de-comunicare-a-stiintei-editia-a-iv-a-la-biblioteca-publica-de-drept/>
7. <https://biblioart.wordpress.com/2019/11/15/arhitectura-muzica-incremenita-110-ani-de-la-nasterea-arhitectu->

- lui-valentin-voitehovschi/?fbclid=IwAR3HH-Cp8vWV0tjCqCnKPt2SwgQEIDORASgSTX2l-fTb8oUK4N9pyH5Dqw7Ds
8. <https://www.facebook.com/filiala.targoviste/videos/351653689093944/UzpfSTE2NTYxMzMzOTgwMDU3MTA6Vks6M-jUzMzQyMjM4MzU2MDgzMg/><https://www.facebook.com/filiala.targoviste/videos/351653689093944/UzpfSTE2NTYxMzMzOTgwMDU3MTA6Vks6MjUzMzQyMjM4MzU2MDgzMg/>
 9. <https://www.facebook.com/filiala.targoviste/videos/396174651263247/UzpfSTE2NTYxMzMzOTgwMDU3MTA6Vks6MjUzMjczODA2Njk2MjU5Nw/>
 10. https://micamicblog.wordpress.com/2019/11/14/viitorul-este-in-stiinta/?fbclid=IwAR0mt0rmcT92T2meK4iMPW-8wQWMf5DrGAbQUBCB4cNEPIWA_V3G-jWVCLa4g
 11. <https://www.facebook.com/BibliotecaGhibu/videos/551671175634604/UzpfSTEwMDAwMTE5MDk0MDM5ODpWSzoyNT-MyMTYyNTUwMzUzNDgy/>
 12. https://spiridustmblog.wordpress.com/2019/11/14/istoria-frigiderulu-i/?fbclid=IwAR2jrWorqnQSqOHcJ_g7kNewnyb7S8dEDG_4N0pY8YACuh7pNj-IUJBkXU_U
 13. [lice-de-drept-200120192001-2019?fbclid=IwAR3bCQKlgB3xeof2XO-lRtSZwEjxc-KwQEt-n9Jy1Zy4TpMtX0ChNkSKZzE](https://www.slideshare.net/BibliotecaDrept/reviste-juridice-din-colecia-bibliotecii-pub-lice-de-drept-200120192001-2019?fbclid=IwAR3bCQKlgB3xeof2XO-lRtSZwEjxc-KwQEt-n9Jy1Zy4TpMtX0ChNkSKZzE)
 14. <https://biblioart.wordpress.com/2019/11/12/hora-stiintei-a-poposit-la-gradinita/?fbclid=IwAR0AqMugYGUC9FIlf-Puc-bPKMI87th6YOrAQmPzrspl1rLHsl-bOF8Zv2ZQ>
 15. https://biblioart.wordpress.com/2019/11/12/stiinta-care-te-inspira/?fbclid=IwAR0Z_oSMB_9sNtPmuHg9Hltl-BD-Ml_yGmtdsoVGsoMBxxESS6nJVzejfC8
 16. http://ebraika.ru/2019/11/lyudi-nauki-v-red-kih-izdaniyah/?fbclid=IwAR0-6tiEj_SbKo-QMhjb-K0xu983tnGYxbw4wU7JZnVeg1Y-fk9ImE0Yn6e5A
 17. <https://www.bibliocity.blogspot.com/2019/11/omul-de-cultura-iurie-cole-snic.html?spref=fb&fbclid=IwAR3G2iOek5e-hh7UZ07PfoYRnTNAyj1gqJo2aWytel5KfmslZbu-t4HtISkK>
 18. <https://transilvaniaalachisinau.wordpress.com/2019/11/10/stiinta-cunoastere-organizata/?fbclid=IwAR2OULnb0mJLihIcKMI7XR-duvfoCVOJR9wsPLJDcdGg1pcx5pCWaLm-p8LM>
 19. https://biblioart.wordpress.com/2019/11/11/calatorie-in-lumea-stiintei/?fbclid=IwAR1i2iEk6Mn4ue0W7B_VMx5Ps1-vlraPSPxX5OPmfqt_mV5aM-LErCslit-k

HORA ȘTIINȚEI HASDEU, EDIȚIA A IV-A 2019, LA FILIALE

Filiala „Liviu Rebreanu”

Campania *Hora Științei* a fost un bun prilej de a explora diverse fenomene științifice, care se întâmplă zilnic și pe care de multe ori nu le înțelegem sau chiar nici nu le observăm. Totuși, atunci când ne adresăm întrebări și începem a căuta niște răspunsuri interesul pentru știință sporește, aceasta devenind atractivă și distractivă.

Pe parcursul săptămânii în care s-a desfășurat *Hora Științei*, echipa Bibliotecii „Liviu Rebreanu” a realizat o serie de activități și evenimente prin care copiii (și adulții

deopotrivă) au avut prilejul să descopere pe diferite segmente noutatea științifică.

În cadrul **expozițiilor de carte**, un lucru important întru captarea atenției și stimularea lecturii cititorilor este alegerea decorului. Acesta reprezintă intrarea în povestea cunoașterii, detaliu ce imprimă entuziasm și dorința de a atinge dezideratele.

Parte integrală a expozițiilor au constituit-o unele ediții științifice, dar și literatura SF, fapt ce a intrigat publicul cititor. Vom remarca printre ele titluri semnifica-